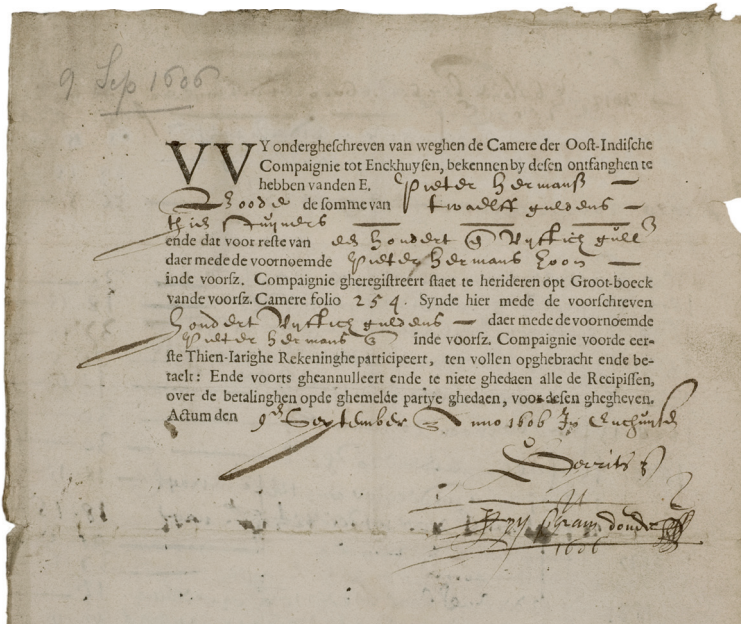

Inhoudsopgave

■	Voorwoord		
■	1 Organisatie		
	1.1 Bestuur		
	1.2 Beleid		
	1.3 Personeel		
	1.4 Gebouw		
	1.5 ICT		
	1.6 Financiën		
■	2 Dienstverlening		
■	3 Publieksactiviteiten en educatie		
	3.1 Historische verenigingen		
	3.2 Landelijke Archievendag		
	3.3 Lezingen		
	3.4 Rondleidingen		
	3.5 Voorouderspreekuur		
	3.6 Historisch Informatie Punt		
	3.7 Tentoonstellingen		
	3.8 Publicaties		
	3.9 Maatschappelijke stage		
■	4 Acquisitie		
	4.1 Overheidsarchieven		
	4.2 Particuliere archieven		
	4.3 Bibliotheek		
	4.4 Beeld en geluid		
3	■	5 Materieel beheer	17
4	■	6 Toegankelijk maken	18
4		6.1 Inventarisatie	18
6		6.2 Nader toegankelijk maken/digitalisering	18
6		6.3 Bibliotheek	19
7		6.4 Beeld en geluid	19
7			
	■	7 Inspectie	20
8			
	■	8 Vrienden van het Westfries Archief	22
11			
11	■	9 Het oudste aandeel ter wereld	23
11			
13			
13	■	10 Feiten en cijfers	26
13			
13			
14			
15			
15			
15			
16			
16			
16			
16			

> Het oudste aandeel ter wereld.

Voorwoord

Oudste Aandeel ter wereld. Gedateerd 9 september 1606 en afkomstig uit het archief van de stad Enkhuizen. Talloze malen moet dit stuk door de handen van archiefmedewerkers en onderzoekers zijn gegaan zonder dat zij de historische betekenis hiervan herkenden.

Bij de presentatie van het stuk op 9 september 2010 stonden Enkhuizen en het Westfries Archief volop in de belangstelling van de nationale en internationale pers. En terecht, want het stuk is een *founding document* voor de economische geschiedenis. Het visualiseert en markeert een beslissende verandering in het financieel verkeer waarop de huidige wereldeconomie voor een groot deel is gebaseerd.

Dat dit icoon zich in het Westfries Archief bevindt, is iets om heel trots op te zijn.

Ik wens u veel leesplezier.

Dirk Dekema, directeur Westfries Archief

> Opnames voor het you-tube-filmpje over de ontdekking van het oudste aandeel.

Werken bij een archiefdienst is een boeiend, afwisselend en uitdagend vak. Tot die conclusie komen velen die voor het eerst bij ons onderzoek doen of een rondleiding krijgen. Niet zelden komt men onwetend binnen en gaat weg met de verzuchting: "wat hebben jullie een mooi beroep".

Eén van de uitdagingen van ons werk is dat wij de ene dag meedenken over het digitale archief en het behoud daarvan voor de toekomst, om de volgende dag onderzoek te doen in middeleeuwse handschriften.

Alles went, maar 2010 was voor het Westfries Archief toch een uitermate enerverend jaar.

Zo lieten we 2.500.000 documenten digitaliseren die het mogelijk maken dat straks veel van onze informatie via het Internet raadpleegbaar is. Dit omvangrijke project stelde onze kennis over bits en bytes, beeldschermen en bandbreedtes behoorlijk op de proef.

En tussendoor was daar ineens de ontdekking van een heel bijzonder document. Een student uit Utrecht, Ruben Schalk, ontdekte dat het Westfries Archief de beheerder is van het

1.1 Bestuur

Het Westfries Archief is een gemeenschappelijke regeling waarin sinds 1974 de West-Friese gemeenten deelnemen om gezamenlijk invulling te geven aan hun wettelijke taken ten aanzien van archiefbeheer. Bij aanvang waren er dertien aangesloten gemeenten. Door herindelingen was dat aantal vorig jaar geslonken tot negen. En vanaf 1 januari 2011 zal het aantal aangesloten gemeenten nog slechts zeven bedragen.

Op 1 januari 2010 bestond het Algemeen Bestuur uit: mevrouw A. Streumer (Andijk), de heer F. Vletter (Wervershoof), de heer R.J.H. van der Riet (Drechterland), de heer J. Baas (Enkhuizen), de heer J.A. de Boer (Hoorn), mevrouw L. Sipkes (Koggenland), de heer G.J. Nijpels (Opmeer), de heer L.J. Zwagerman (Medemblik) en mevrouw B. Reus-de Wit (Stede Broec). De heer D. Dekema, directeur van het Westfries Archief, is secretaris van het bestuur.

Na de gemeenteraadsverkiezingen van maart is de samenstelling van het bestuur gewijzigd. Namens de gemeente Hoorn werd de heer R. Tonnaer afgevaardigd en namens de gemeente Stede Broec mevrouw L. Rood.

> Bezoek raadscommissie Stede Broec.

Het Algemeen Bestuur heeft in zijn vergadering van 1 juli 2010 de heren R. Tonnaer (Hoorn), R.J.H. van der Riet (Drechterland) en G.J. Nijpels (Opmeer) gekozen als leden van het Dagelijks Bestuur.

De heer Tonnaer is door het Algemeen Bestuur tevens gekozen tot voorzitter van het Algemeen en Dagelijks Bestuur.

Aan het eind van het jaar nam Willem de Weijer afscheid als gemeentesecretaris van Stede Broec. Hij heeft jaren deel uitgemaakt van de archiefcommissie en een grote rol gespeeld bij de totstandkoming van de nieuwbouw en de wijziging van de gemeenschappelijke regeling. We zijn hem zeer erkentelijk voor zijn inzet.

Om de bestuurders en de gemeenteraadsleden van de aangesloten gemeenten nader kennis te laten maken met het Westfries Archief nodigen we de gemeenten uit om een werkbezoek te brengen aan het Westfries Archief. In 2010 brachten de raadscommissie van Stede Broec en het college van de gemeente Hoorn een bezoek aan het Westfries Archief. Hierbij besteedden we aandacht aan de taken die het Westfries Archief namens de gemeenten uitvoert, geïllustreerd met bijzondere archiefstukken uit de betreffende gemeenten. Ook kwamen het beleidsplan en de kansen en bedreigingen voor modern archiefbeheer als gevolg van de digitalisering golf aan de orde.

1.2 Beleid

In 2009 heeft het bestuur het beleidsplan vastgesteld voor de komende jaren.

Het beleidsplan kent als speerpunten:

- het ontwikkelen van kennis en expertise ten aanzien van Digitale Duurzaamheid voor het veiligstellen van digitale gegevens voor de (verre) toekomst;

- het vergroten van het publieksbereik, vooral door het ontwikkelen van digitale dienstverlening.

Beide punten sluiten aan op ontwikkelingen die gaande zijn binnen alle betrokken gemeenten en ze brengen gemeentelijke administratie en archiefdienst dichter bij elkaar.

Het beleidsplan dient als uitgangspunt voor de komende jaren. In het afgelopen jaar werd een begin gemaakt met de uitvoering van het beleidsplan. Een informatieplan werd opgesteld; een nadere uitwerking van de ambities uit het beleidsplan naar concreet informatiebeleid en projecten. Het verduidelijkt de ketenrelatie tussen gemeenten en het Westfries Archief. Het informatieplan toont de noodzaak aan van maatregelen voor het behoud van digitale informatie op de langere termijn. Uiteindelijk zal dit uitmonden in een digitaal depot waarvan gemeenten en Westfries Archief gebruik maken. Uitgangspunt bij het opstellen van het informatieplan is om dat vooral in samenwerking met de gemeenten te doen. Daarvoor organiseerden we voor de gemeenten enkele workshops en we brachten een werkbezoek aan het digitaal depot in wording van het stadsarchief Rotterdam.

Tegelijkertijd biedt de verdergaande digitalisering kansen om het publieksbereik sterk uit te breiden. De doelgroepen van het archief, gemeenten en burgers, zullen straks een groot deel van hun informatie op afstand kunnen vinden. Daarvoor zullen we de website geheel herzien. De website is een manier waarop het Westfries Archief zich presenteert naar de buitenwereld.

In de nabije toekomst zal de nieuwe website zich ontwikkelen tot een essentieel onderdeel van de infrastructuur in de communicatie tussen het archief en zijn gebruikers.

In deze nieuwe omgeving zal de communicatie met de gemeenten interactief plaats kunnen vinden. En aan de andere kant kunnen grote groepen vrijwilligers ons op afstand helpen om de collecties verder te ontsluiten. Historische informatie wordt hiermee veel beter gedeeld en benut en voorziet daarmee in een bestaande en groeiende behoefte.

Een ander onderwerp uit het beleidsplan waarmee we een begin maakten, is het ontwikkelen van een nieuwe inspectiemethode die beter aansluit op de huidige wensen van de gemeenten. In 2010 werd de gemeente Hoorn als eerste op deze nieuwe wijze geïnspecteerd.

> Het aantal bezoekers van de studiezaal zal na toename van het digitale aanbod op Internet sterk afnemen.

Om in de bovengenoemde ontwikkelingen die overall om ons heen plaatsvinden mee te kunnen komen, is een verdere professionalisering van het regionaal historisch centrum noodzakelijk. Het Westfries Archief hoeft niet voorop te lopen. Maar de dienst moet wel in staat zijn tijdig in te spelen op veranderingen en daarvoor is kennis in eigen huis nodig. Er is sprake van een leerproces waarin alle spelers, gemeenten en archiefdienst, hard nodig zijn. Alleen dan is een kwalitatief goede en betaalbare oplossing haalbaar.

1.3 Personeel

In het beleidsplan wordt gesteld dat de informatievoorziening van gemeenten, als gevolg van de voortschrijdende digitalisering, stormachtig verandert. Om de archiefwettelijke taken ten aanzien van (digitaal) duurzaam archiefbeheer te vervullen, is een herschikking van taken en competenties en uitbreiding van de personeelsformatie noodzakelijk.

In 2010 huurden we externe deskundigheid in om de nieuwe wijze van inspecteren op te zetten. Daarnaast vroegen we mevrouw M.H. Weits, op detacheringbasis werkzaam vanuit de gemeente Haarlem, om het informatieplan te schrijven.

Aan het eind van het jaar begon de sollicitatieprocedure voor een nieuwe archiefinspecteur; mevrouw A. Adema versterkt per 1 januari 2011 onze gelederen. Met haar komst voorzien we in een "warme" overdracht van de enorme kennis van de huidige inspecteur die in de loop van volgend jaar met FPU zal gaan.

In het vorige verslag kondigden we aan dat wij veel verwachtten van de betere coördinatie en aansturing van de grote groep vrijwilligers. Deze verwachting is, zoals u elders in het verslag zult lezen, volledig uitgekomen.

1.4 Gebouw

In 2006 namen we de nieuwbouw aan de Blauwe Berg in gebruik. Het Westfries Archief voldoet aan alle eisen die de wet stelt aan een goed (papieren) archiefbeheer.

De geklimatiseerde depots bieden ruimte aan 9 strekkende kilometer historische documenten, foto's, prenten, kaarten, tekeningen, films en geluidsdragers. Dat is voldoende voor de aanwas van archieven in de komende jaren.

Met de gemeente Hoorn, eigenaar van het pand, is afgesproken een huur- en serviceovereenkomst op te stellen om de exploitatie van het pand efficiënt, effectief en transparant te regelen

conform de afspraken van de Gemeenschappelijke Regeling. Deze overeenkomst is in 2010 nog niet tot stand gekomen. Dit geeft aanleiding tot onduidelijkheden over de kosten die de gemeente Hoorn in rekening brengt. Het bestuur heeft de gemeente Hoorn gevraagd om aandacht te besteden aan de totstandkoming van een passende overeenkomst.

Er waren vanaf de ingebruikname van het gebouw problemen met het functioneren van de verlichting. Deze problemen zijn in 2009 grotendeels opgelost door de toepassing van andere armaturen en sensoren.

Ter afronding is in 2010 nieuwe verlichting aangebracht in de studiezaal. Hiermee is niet alleen het niveau van de verlichting sterk verbeterd maar zal ook een besparing op de energiekosten worden gerealiseerd.

Vandalisme

In het voorjaar werd het gebouw twee keer beschadigd door vandalen. Nader onderzoek wees uit dat de ramen werden ingeslagen met blusapparaten afkomstig uit het naastgelegen

> Vanwege het vandalisme werden rondom het gebied van het Missiehuys, OBD en het WFA hekken geplaatst.

> Vervanging van de vernielde ramen.

voormalige Missiehuis. De leegstand van dit complex trekt kenmerkend vandalisme aan.

In overleg met de gemeente en de eigenaar van het missiehuis zijn tijdelijke maatregelen genomen onder meer door het plaatsen van hekken. Het is te hopen dat het Missiehuis snel een nieuwe bestemming krijgt waardoor de sociale controle naar verwachting toe zal nemen.

■ 1.5 ICT

Voor het beheer en ontsluiten van de archieven en collecties maken we gebruik van het programma MAIS-Flexis. Hierin zijn niet alleen de archieven, maar ook de bibliotheek en de collectie beeld en geluid ondergebracht. De implementatie, controle en het functioneel beheer van het systeem vergt steeds meer tijd en middelen. Dit is een aspect dat in het informatieplan nader wordt bekeken.

De toegangen op de archieven en collecties van het Westfries Archief zijn te doorzoeken via de landelijke website van MAIS-Flexis: www.archieven.nl. In onze eigen website is de zoekmodule van MAIS-Flexis geheel geïntegreerd (webservices)

■ 1.6 Financiën

Het Algemeen Bestuur keurde op 1 juli 2010 de begroting 2011 goed. Het bestuur stemde niet in met de voorgestelde structurele uitbreiding van de formatie in het kader van het beleidsplan. Wel akkoord was het inzetten van de reserve om een start te maken met het uitvoeren van het beleidsplan.

Bij de besluitvorming over het informatieplan zal een beslissing genomen worden over de verdere inzet van mensen en middelen ter uitvoering van het beleidsplan.

02 Dienstverlening

In 2010 noteerden we een totaal van 3.648 bezoekers. Een jaar eerder passeerden nog 3.337 vorsers de drempel. De openingstijden van de studiezaal zijn van dinsdag tot en met vrijdag van 9.00 tot 17.00 uur. Onderzoekers kunnen ook elke tweede en vierde donderdag van de maand (met uitzondering van juli en augustus) terecht van 18.30 tot 21.30 uur.

In totaal behandelden de medewerkers in de verslagperiode zo'n 300 schriftelijke verzoeken om inlichtingen en reproducties van met name beeldmateriaal (in 2009 nog circa 500).

Via www.archieven.nl zijn en worden op onze website de inventarissen en andere toegangen op de collecties gepubliceerd (zie ook 1.5). De gepresenteerde gegevens zijn altijd actueel. Hierdoor kunnen onderzoekers hun bezoek aan het Westfries Archief goed voorbereiden.

Van het Westfries Archief staan inmiddels 1.800 toegangen *on line*. Deze werden in 2010 maar liefst 200.000 keer bevestigd tegenover 42.000 keer in 2009. Het vaakst zochten de belangstellenden in de notariële archieven en de stadsarchieven van Hoorn en Enkhuizen.

> Een bezoeker uit Spanje stuitte tijdens zijn onderzoek op een boek uit 1905 dat nog opengesneden moest worden, omdat het niet eerder was geraadpleegd.

Sinds de publicatie van de bibliotheekcatalogus op Internet is het gebruik van de bibliotheek en het aantal aanvragen van publicaties spectaculair gestegen. Het grootste gedeelte van de bibliotheekcollectie is nu ook verwerkt in de logistieke module van MAIS-Flexis. Hierdoor kunnen de meeste publicaties via het aanvraagstelsel in de studiezaal worden opgevraagd en geregistreerd.

In de loop van de komende jaren wordt de inhoud van de website verder uitgebouwd, onder meer met direct doorzoekbare nadere toegangen. Onderzoekers kunnen dan op afstand hun eigen weg vinden in de beschikbare inventarissen, plaatsingslijsten en catalogi, en in enkele primaire bronnen. Overigens blijft het raadplegen van originele stukken, en dus een bezoek aan de studiezaal, in veel gevallen noodzakelijk.

Er vindt een verschuiving plaats in het gebruik van de archieven en collecties. De landelijke trend waarbij het aantal fysieke bezoekers afneemt en tegelijkertijd het aantal digitale bezoekers - soms explosief - stijgt, geldt voor het Westfries Archief slechts ten dele. Het aantal digitale bezoekers nam voor het tweede achtereenvolgende jaar toe met 70% naar 125.000. Maar tegen de eerder genoemde trend in groeide ook het aantal fysieke bezoeken: bijna 10% naar 3.648. Het merendeel van deze bezoekers is afkomstig uit West-Friesland en de rest van Nederland. Daarnaast kwamen belangstellenden uit maar liefst 59 (2009: 48) landen over de hele wereld digitaal langs bij het Westfries Archief.

Het publieksbereik van het Westfries Archief zal naar verwachting nog flink toenemen door het aanbieden van gedigitaliseerde bronnen op het Internet. De vraag hieraan is de laatste jaren enorm toegenomen en het Westfries Archief heeft in vergelijking met andere archiefdiensten een achterstand opgelopen.

In 2010 is een start gemaakt met de digitalisering van de meest geraadpleegde bestanden. Het gaat hierbij om onder meer de Burgerlijke Stand, Bevolkingsregisters en de Doop-, Trouw- en Begraafboeken. In totaal werden 2.500.000

documenten gedigitaliseerd. In de loop van 2011 en 2012 komen deze op Internet. De realisering van het project neemt dus nog geruime tijd in beslag.

> Een deel van de krantencollectie is in 2010 gedigitaliseerd.

Maandag 30 Januari 1950

VERENIGDE NOORD-HOLLANDSE DAGBLADEN

2e Jaargang No. 25

Nieuwe Enkhuizer Courant

Hoofdredacteur: A. KAPTEIN
Rayon-redacteur: G. STAVENUTER
Directie: J. BILLSMA en C. KRAK
Gronummer 539495
t.n.v. Nieuwe Enkhuizer Courant-Enkhuizen.

Bureau: Westerstraat 91, Telef. 51

Telefoon na 7 uur n.m. 485

TARIEVEN:
Advertenties: 14 ct per m.m. Tot 20 m.m. / 2.50
Stichtings: 3 regels / 1.—, elke regel meer 20 ct.
Abonnementen / 3.35 per kwartaal, / 1.30 p. maand, 23 ct. per week
incassokosten inbegrepen.

Autonomie voor Vietnam Cambodja en Laos

Kort na twaalf uur in de nacht van Zaterdag op Zondag, heeft de Franse assemblee de verdragen met Vietnam, Cambodja en Laos, waardoor deze staten autonomie binnen de Franse Unie krijgen, met 401 tegen 193 stemmen geratificeerd.

Rumoerig debat in de Franse assemblee

Wijens het debat is het rumoerig toegegaan. De rechtse afgevaardigde Pierre Montel stelde voor aan elk gemeentehuis in Frankrijk de rede aan te plakken, die Vrijdagavond door de minister van defensie, Rene Pleven, is gehouden. (Deze rede was door het la-vaal overtaanbaar voor de Kamerleden en de pers, maar is door de stenografen opengegaan). Dit voorstel werd aangenomen met 377 tegen 194 stemmen. De communisten stelden daarop voor, aan elk gemeentehuis de namen aan te plakken, die voorkomen op de cheque-talons van Hoang Van Co, destijds semi-officieel vertegenwoordiger van Bao Dai, die onlangs genoemd is bij het debat over de corruptie in Indo-China. Onder grote hilariteit werd dit voorstel met algemene stemmen

aangenomen. (Waarnemers zijn van mening, dat de uitvoering van het voorstel onmogelijk is). Niet te overtroeven, stelden rechtse afgevaardigden voor, op dezelfde wijze bekendheid te geven aan de namen dergenen, die de nieuwe auto van Maurice Thorez, een Delahave de luxe, hebben betaald. „Dit is belachelijk“, zei de voorzitter, waarop de motie werd ingetrokken.

DE PRINS OP BONAIRE

De laatste dag van een drukke week heeft prins Bernhard besteed aan een bezoek aan Bonaire. Per auto begaven zich de prins, de gouverneur en de rest van het gezelschap naar de Brionkazerne, vanwaar men te midden van de juichende bevolking door een erehaag van kinderen in feestkledij met vlaggetjes en oranje op naar het gezagshuis ging, terwijl de klokken luiden. Een tocht naar het Goto-meer, waar de beroemde felrose Flamingo's werden bezichtigd en door de prins verfilmd, vormde het slot van het bezoek aan Bonaire. Onderweg bezocht de prins de grot van Onima, waar zich Indiase tekeningen bevinden.

Truman zal ingrijpen in de mijnstaking

Een hoge functionaris van het Witte Huis heeft verklaard dat president Truman „binnen 48 uur“ zal ingrijpen, om een einde te maken aan de staking in de Amerikaanse steenkoolmijnen, indien de stakende mijnwerkers heden niet in groten getale wederom aan het werk gaan.

OOK DE K.K.O. BOVEN DE 200.000

Thans heeft ook de Katholieke Radio-Omroep het 200.000ste lid ingeschreven. Afgelopen week werden de laatste 100 leden ingebost, die het totaal

Onderhoud met moeder van „de Turk“

„Ik hoop dat mijn zoon koning van Indonesie zal worden“, zo verklaarde de moeder van kapitein Westering, die te Istamboul woont, aan een correspondent. Mijn zoon, zo zei mevrouw Westering, is een flink schutter en een krankjutter. Hij spreekt vloeiend Turks, Grieks, Frans, Duits, Nederlands, Chinees en de Indonesische dialecten.

Negentien doden bij treinbotsing in Pendsjaab

Negentien personen hebben de dood gevonden bij een botsing tussen een post- en een goederentrein op het station van Sirhind in het Oosten van Pendsjaab. Het aantal gewonden bedraagt 82.

— Het interzonale wegverkeer tussen West-Duitsland en Berlijn was Zaterdagavond nagenoeg normaal.

Bidault stelt vijf maal de vertrouwenskwestie

De Franse minister-president Georges Bidault, heeft Zondagavond in de Nationale Vergadering vijf maal de vertrouwenskwestie gesteld. Drie maal was dit het geval bij de tweede lezing van het wetsontwerp tot belastingverhoging, dat te voren door de Senaat was verworpen. De vierde maal koppelde Bidault de vertrouwenskwestie aan de stemming over het totale bedrag der civiele uitgaven, 1065 milliard francs, om ten slotte de stemming over de gehele ontwerpbegroting als beslissing te beschouwen voor het al dan niet aanblijven der regering. Dinsdag zal over de vertrouwenskwestie gestemd worden.

Massademonstratie te Hongkong

Tienduizend Chinese arbeiders hebben gisteravond te Hongkong gedemonstreerd door de Jangko (de Chinees-communistische dans) te dansen en hulde te brengen aan Mao Tse Tung. Er werden zich geen incidenten voor en de met handtrouilleurs gewapende Britse politiedetachementen hoefden niet in te grijpen.

Kees Broekman, Liaklev, Farstad Werket en Henry naar Nederland?

KLAAS SCHENK, leider van de Nederlandse hardrijders in Noorwegen, deelde tijdens het afgelopen weekeinde aan een redacteur van het ANP mede, dat Kees Broekman, Wim van der Voort, Anton Huskes en Cor Heus na de Europese kampioenschappen, welke 4 en 5 Februari te Helsinki plaats vinden, is en weder dienende, gaarne enkele wedstrijden in Nederland zouden rijden. Op hun reis van Helsinki naar ons land zouden zij dan vergezeld worden door twee bekende Noorse ridders, n.l. Reidar Liaklev en Sverre Farstad en door de twee snelle Amerikanen Ken Henry en John Werket, die alle vier zich in beginsel, onder nadere goedkeuring van hun respectieve bonden, bereid hebben verklaard de reis naar ons land te aanvaarden.

Onderhandelingen over wedstrijdren

Naar het ANP verder verneemt zullen er in verband met het verzoek van de heer Schenk in de loop van de komende week besprekingen worden ge-

Onze Kroonprinses wordt 12 jaar

Ter gelegenheid van het heuglijke feit, dat onze Kroonprinses Beatrix morgen haar twaalfde verjaardag viert, publiceren wij hierboven de nieuwste foto van het prinsesje. Moge Beatrix nog vele jaren van een onbezorgde jeugd genieten, alvorens zij de zware taak van het koningschap van haar Moeder zal overnemen. Deze wens soegen wij bij

Spaanse voetbalploeg verongelukt

Remmen van bus braken

Na het Italiaanse voetbalfeit Turijn is thans een Spaanse voetbalploeg door een ongeluk getroffen. Op de weg van Carballo naar Santiago de Compostella braken de remmen van de bus, waarin 23 leden van „Liberia“ vervoerd werden. De toerwagen vloog tegen een boom, raakte in brand en werd geheel vernield. Drie spelers werden gedood en zestien ernstig gewond. De toestand van verscheidene gewonden is zorgwekkend.

Dodelijk ongeval te Broekerhaven

Een auto van de politie is gisteren in Broekerhaven in de haven van de

Inventarissen stadsarchieven Hoorn en Enkhuizen op Internet

In 1918 verscheen van de hand van C.J. Gonnet, destijds rijksarchivaris in Noord-Holland, met medewerking van R.D. Baart de la Faille, een beschrijving van de archieven van de stad Hoorn in een gedrukte inventaris. Deze omvatte behalve het archief van het stadsbestuur sinds 1356 ook archieven van diverse stedelijke instellingen, zoals gilden, schutterijen, kerken, wees- en armenhuizen en de Westfriese munt.

Ruim een kwart eeuw eerder had C.J. Gonnet ook al het stadsarchief van Enkhuizen over de periode 1353-1815 geïnterpreteerd. In 1892 kwam deze inventaris in omloop, als bijlage in de serie gedrukte *Verslagen omtrent 's Rijks Oude Archieven*.

De helft van deze oude inventarissen bestaat uit soms summier beschrijvingen van de archiefstukken, de andere helft uit zogenaamde regesten. Dat zijn samenvattingen van de belangrijkste akten in het archief van de Middeleeuwen tot de zestiende eeuw.

Waarschijnlijk nog vóór de Tweede Wereldoorlog zijn de inventarisnummers van de stukken vervangen door de zogenaamde bergnummers. Deze nummers werden in de inventarissen met de hand bijgeschreven. Voortaan stonden de bescheiden in deze nieuwe volgorde in de archiefkasten. Uit de archieven zijn in het verleden stukken verplaatst naar andere archieven of omgevormd tot zelfstandige archieven. Het gevolg: in de inventarissen stonden dus meer stukken dan in de archiefkasten! Om enigszins het overzicht te behouden, legden latere archivariissen concordansen aan - een soort tabellen van oude en nieuwe nummers - waarin ze ook 'verhuizingen' bijhielden. Als op de studiezaal stukken werden aangevraagd op basis van de oude inventarissen,

dan kon de nieuwe vindplaats dankzij de concordansen eenvoudig worden opgespoord. Door alle bijschrijvingen, doorhalingen en toevoegingen waren de papieren exemplaren tamelijk rommelig geworden. Hoog tijd voor een digitale opknabbeurt...

> Zo ziet de inventaris van het stadsarchief Hoorn er uit op onze website. Door op de plusjes te klikken komt de inhoud van de rubrieken te voorschijn. Het lijvige boekwerk van C.J. Gonnet is vanwege de vele onoverzichtelijke doorhalingen en bijschrijvingen van de studiezaal verwijderd.

De oude inventarissen van Gonnet, inclusief alle met de hand bijgeschreven aantekeningen, zijn in 2010 omgezet naar inventarissen in MAIS-Flexis. Belangstellenden kunnen nu via de studiezaalcomputers de stukken uit deze belangrijke archieven opzoeken en aanvragen. Ook het raadplegen van de toegangen 'op afstand' is nu mogelijk.

Publieksactiviteiten en educatie

03

3.1 Historische verenigingen

Er waren geregeld contacten met de stichtingen en verenigingen in de regio. Het aantal in het werkgebied van het Westfries Archief werd in 2010 uitgebreid tot 27: ook Berkhout en Spierdijk hebben nu een eigen historische kring, alleen De Goorn en De Weere nog niet.

In juni werd met Cultureel Erfgoed Noord-Holland (CENH) in het Westfries Archief de jaarlijkse regiobijeenkomst voor historische verenigingen georganiseerd. De opkomst bij deze bijeenkomsten is in West-Friesland traditioneel groot, waaruit blijkt dat geschiedenis leeft in onze regio. Het thema van de avond was "mondelijke geschiedenis". De consulente van CENH en een bestuurslid van het Westfries Genootschap hielden presentaties over het houden van interviews.

3.2 Landelijke Archievendag

Alles was anders tijdens de op 16 oktober 2010 gehouden Archievendag. In plaats van het landelijke thema "land en water" was er aandacht voor het oudste aandeel ter wereld, dat eerder in het Westfries Archief was gevonden. Geen rondleidingen deze keer, maar een speurtocht door het gebouw met behulp van een PDA. Geen lezingen maar zelf snuffelen in een selectie boeken uit onze bibliotheek.

Voor vragen over stamboomonderzoek en verhalende bronnen in archieven konden bezoekers terecht bij vrijwilligers van de afdeling Oostelijk West-Friesland van de Nederlandse Genealogische Vereniging en de Stichting Westfriese Families. Helemaal nieuw waren de zeven historische geocache-routes van het Westfries Archief die op Archievendag van start gingen. De belangstelling voor de geocaches was en is groot en de reacties zijn veelbelovend.

> Landelijke Archievendag. Vrijwilligers van de NGV geven uitleg over genealogisch onderzoek.

> Landelijke Archievendag. Grote belangstelling voor onze bibliotheek.

Publieksactiviteiten en educatie

> Landelijke Archiefvandaag. Uitleg over geocaching.

> Landelijke Archiefvandaag. Uitleg over geocaching.

> Tijdens rondleidingen oogstte de grote kaart van West-Friesland uit 1650 weer veel bewondering.

< De jongste toehoorder bij de Landelijke Archiefvandaag.

We hebben ongeveer honderd bezoekers mogen verwelkomen. Dat is minder dan we op Landelijke Archievendag gewend zijn. Gelukkig hoorde een groot deel van de belangstellenden tot de categorie "nieuw publiek". Naar schatting honderdvijftig mensen hadden rond de archievendag onze geocache-routes al gelopen. Daar zijn er sindsdien nog vele honderden bijgekomen. Als we deze belangstellenden meetellen komen we aan een bezoekersaantal waar we best trots op mogen zijn.

3.3 Lezingen

Medewerkers van het Westfries Archief verzorgden lezingen bij diverse historische verenigingen, in het kader van de week van de geschiedenis en voor het Cultuurcafé van de gemeente Drechterland. Thema's: het Westfries Archief, de Westfrie Omringdijk, bestuur en rechtspraak, polders en waterschappen, oude kaarten, en stamboomonderzoek.

3.4 Rondleidingen

Door de nieuwe gemeenschappelijke regeling zijn colleges en gemeenteraden in de regio rechtstreeks bij het Westfries Archief betrokken. De gemeenteraadsverkiezingen van maart markeren het begin van een nieuwe vierjarige cyclus. In 2010 kwamen de nieuwe wethouders van de gemeente Hoorn op bezoek. Ook werden rondleidingen gegeven aan afdelingen van de deelnemende gemeenten en kwamen weer diverse organisaties uit de regio op bezoek.

Het Westfries Archief leverde ook in 2010 een bijdrage aan het project 'rechtspraak' van het Martinuscollege te Grootebroek voor VMBO 4. Naast een rondleiding mochten de leerlingen zelf aan de slag met originele bronnen over rechtszaken op het West-Friese platteland voor 1811.

3.5 Voorouderspreekuur

In het voorjaar van 2010 ging het maandelijks voorouder-spreekuur in het Westfries Archief van start. Bezoekers met vragen over de aanpak van genealogisch onderzoek en genealogen die zijn vastgelopen in hun onderzoek zijn elke maand welkom. Vrijwilligers van de afdeling Oostelijk West-Friesland van de Nederlandse Genealogische Vereniging geven bezoekers voorlichting en tips over de aanpak van stamboomonderzoek. In het verslagjaar zijn negen spreekuren gehouden met een gemiddelde opkomst van vijftien personen per keer.

> Voorouderspreekuur.

3.6 Historisch Informatie Punt

Het Historisch Informatie Punt (HIP) is een samenwerking tussen verschillende erfgoedinstellingen: het Westfries Archief, Vereniging Oud Hoorn, het Westfries Museum en Bibliotheek Hoorn. Het fysieke punt van het HIP is te vinden in Bibliotheek Hoorn. Bewoners van Hoorn kunnen hier terecht met vragen over de lokale geschiedenis. In de bibliotheek wordt bij elk nieuw thema van het HIP een vitrine ingericht met relevante stukken uit het Westfries Archief. Tevens is op twee beeldschermen beeldmateriaal, zoals filmpjes en foto's, te bekijken.

Het Westfries Archief heeft verschillende keren de vitrine van het HIP ingericht en het beeldmateriaal verzorgd. Gelijktijdig met deze exposities werd ook in de tentoonstellingsruimte in het archief aandacht besteed aan de thema's van het HIP.

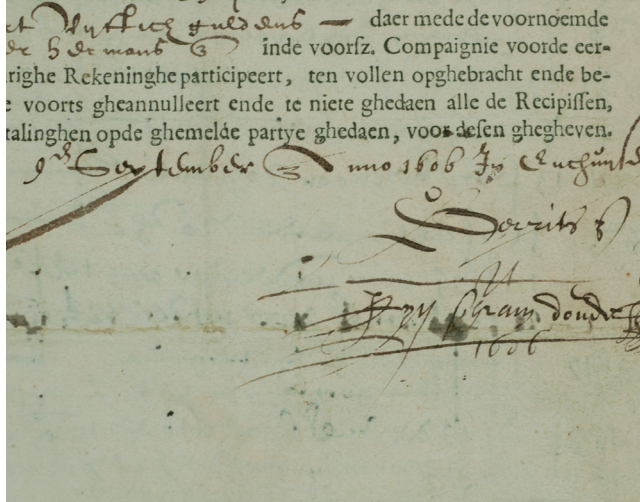

> Hollandia 3 in 1921 (tentoonstelling HIP).

> Het fysieke HIP in de openbare bibliotheek Hoorn.

> Detail van het oudste aandeel met de datering en de handtekeningen van de Enkhuizer bewindhebbers Gerritsz en Schram.

3.9 Maatschappelijke stage

In 2010 hebben vier leerlingen hun maatschappelijke stage bij het Westfries Archief gelopen. Tijdens deze maatschappelijke stage maken leerlingen kennis met vrijwilligerswerk en maken zij zich nuttig voor de maatschappij. Zij hebben verschillende klusjes in de depots gedaan, zoals een standplaatscontrole van de archieven en het plakken van stickers met planknummers in de depots. Verder legden twee leerlingen een straatdossier aan. Zij konden een straat uit Hoorn uitkiezen. Van deze straat maakten ze een echt dossier dat bewaard zal worden in het archief.

3.7 Tentoonstellingen

In het voorjaar van 2010 was het onderwerp van het HIP 'Voedsel tijdens de Tweede Wereldoorlog'. Vanwege het wereldkampioenschap voetbal in de zomer van 2010 besteedden we aandacht aan de successen van de bekende Hoornse voetbalclubs Hollandia en Always Forward. In het najaar van 2010 was het thema de VOC, vanwege de ontdekking van het oudste aandeel. In de vitrine van het HIP was een replica van het aandeel te bewonderen.

Voor lang niet al het geselecteerde materiaal was ruimte bij het HIP. Over de genoemde onderwerpen waren vaak meer bijzondere stukken voorhanden, en die kwamen in de vitrines in de tentoonstellingsruimte in het archief.

3.8 Publicaties

Het Westfries Archief is vertegenwoordigd in projectgroepen ter voorbereiding van publicaties:

- de serie *Toen en nu* van uitgeverij Waanders, over erfgoed in West-Friesland;
- publicaties van de Vereniging Oud Hoorn over Hoorn in de negentiende eeuw.

> Maatschappelijke stage Michelle Zwang.

4.1 Overheidsarchieven

Diverse geïnventariseerde archieven zijn opgenomen in de bewaarplaats.

Enkele voorbeelden:

- Brandweer Hoorn
- Gemeentebestuur Berkhout 1926-1978
- Gemeentebestuur Opmeer 1979-1989
- Waterschap Westfriesland 1973-2005

4.2 Particuliere archieven

Ook dit jaar konden we weer een aantal particuliere archieven aan de collectie toevoegen. Het betrof veelal kleine archieven die een mooie aanvulling vormen op de aanwezige collectie.

Vrijwilligers inventariseerden deze archieven.

Opvallende aanwinsten zijn vier archieven van vrouwenorganisaties:

- Vrouwen van Nu, afdeling Venhuizen
- Nederlandse Bond van Plattelandsvrouwen (NBvP), afdeling Wognum
- Nederlandse Vrouwen Beweging, afdeling Enkhuizen-De Streek
- Vrouwenraad De Drieban, Venhuizen

4.3 Bibliotheek

Een bijzondere aanwinst was een kleine collectie achttiende-eeuwse boeken, getiteld *Bewerking van Natuurlijke Historie of uitvoerige beschrijving der dieren, planten en mineraalen volgens het samenstel van den heer Linnaeus*. De auteur was Martinus Houttuyn, geboren in Hoorn, en de schenker een particulier in Arnhem.

De gemeente Drechterland heeft na het opruimen van de 'Leeskamer' in het gemeentehuis ruim tien strekkende meter aan dorpskranten en boeken geschonken.

Op 19 maart 2010 overleed de bekende streekromanschrijfster Margreet van Hoorn. Haar persoonlijk archief berust in het Westfries Archief en daaruit werden die week romans, foto's en een videoband uitgeleend aan de Openbare Bibliotheek. Het Museum van de 20e Eeuw kreeg dummy's van boekenkaften zodat een complete boekenkast in de vitrine gevuld kon worden met streekromans...

> Sándor Schouten jr. uit Amsterdam geeft een prachtig kunstboek in bewaring aan directeur Dirk Dekema.

4.4 Beeld en geluid

De belangrijkste aanwinst: in 2010 ronden we besprekingen af met fotograaf Klaas Laan over inbewaringgeving van zijn fotoarchief aan het Westfries Archief. Deze belangrijke aanwinst zal in 2011 worden overgedragen.

In 2010 verpakte een door Op/Maat gedetacheerde medewerker diverse archieven. Tevens heeft zij alle nieuwe aanwinsten schoongemaakt en ingepakt in archiefdozen.

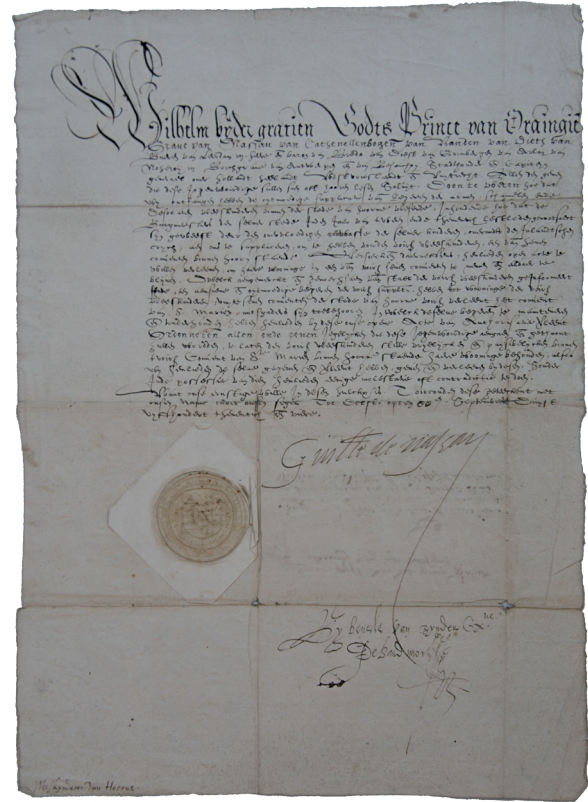
Alle binnengekomen archieven zijn in eerste instantie in de quarantaineruimte geplaatst. Daar zijn ze schoongemaakt en verpakt in archiefdozen. Vervolgens zijn ze getest op aanwezigheid van actieve schimmels. Archieven waarin dan toch nog schimmelsporen voorkwamen, zijn aan het eind van het jaar voor gammastraling naar Ede gezonden (firma Isotron). In 2010 is dit ruim 65 meter geweest, samen met wat oude aanwinsten van de bibliotheek. In totaal namen we 84 testen af.

Scholieren hebben in het kader van de maatschappelijke stage depotcontroles verricht. Door het ompakken zijn archieven van standplaats veranderd.

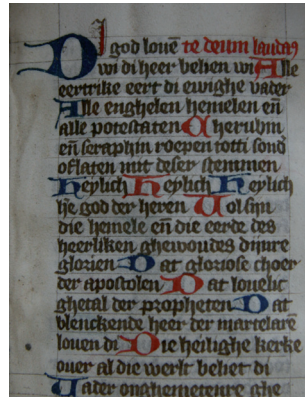
Daarnaast plakten zij op de meeste planken in de depots een sticker met het standplaatsnummer.

In 2010 zijn de stadsrekeningen van Hoorn (vanaf 1464) gerestaureerd. Daarnaast is de restauratie van stukken uit het stadsarchief van Medemblik voortgezet.

Het Westfries Archief bezit een behoorlijke collectie dorpskranten. Kleine bescheiden uitgaven die een keur aan informatie bevatten over het leven in de dorpskernen in ons werkgebied. Dit jaar is een begin gemaakt met het inbinden van deze uitgaven.

> Mooie archiefbescheiden. Akte van toestemming door Willem de Zwijger voor de stad Hoorn om een weeshuis op te richten (1574).

> Een getijdenboek uit 1422, vermoedelijk afkomstig uit een van de Hoornse kloosters.

Toegankelijk maken

6.1 Inventarisatie

In 2010 zijn intern en extern toegangen gemaakt op 17 gemeentelijke archieven.

Enkele voorbeelden:

- Commissie beheer Pr. Beatrix-school
- Stichting Sporthal Hoorn
- Stichting Jachthaven Hoorn
- Gemeentebestuur Ursem
- Burgerlijk Armbestuur Ursem
- Gemeentelijk Elektriciteitsbedrijf Ursem

Alle nieuwe inventarissen zijn op Internet gepubliceerd.

In 2010 waren externe bewerkers aan het werk met het toegankelijk maken van diverse archiefblokken, zoals:

- Gemeentebestuur Stede Broec 1979-1989
- bouwvergunningen van Grootebroek 1939-1978
- bouwvergunningen van Bovenkarspel 1924-1978
- Gemeentebestuur Enkhuizen 1980-1995

Onze oud-medewerker, nu vrijwilliger, P. Boon heeft 21 nieuwe toegangen gemaakt van particuliere archieven. Deze zijn allemaal op Internet gepubliceerd. Daarnaast heeft hij 33 toegangen aangevuld.

6.2 Nader toegankelijk maken/digitalisering

Notarieel

Een medewerker van Op/Maat werkte aan het digitaal toegankelijk maken de oude notariële archieven van vóór 1812. In 2010 indiceerde hij de boeken van notarissen van Avenhorn en Berkhout. De database telt zo'n 250.000 persoons- en geografische namen en is beschikbaar op de computers op de studiezaal.

MAIS-Flexis applicatiebeheer

Dit jaar is een module aangeschaft om in huis bestanden vanuit Excel te converteren naar MAIS-Flexis. Vier medewerkers volgden de bijbehorende cursus.

Nu zijn wij in staat om de genealogische bestanden die vrijwilligers aanleggen om te zetten naar de database en deze te publiceren op Internet. Dit zijn nadere toegangen op o.a. de oude doop-, trouw- en begraafboeken van de diverse kerkgenootschappen. Bovendien kunnen we nu ook toegangen in Excel zoals bouwvergunningen, hinderwetvergunningen en inventarissen zelf omzetten.

Doop-, Trouw- en Begraafboeken

In 2010 heeft de vrijwilligersgroep zich uitgebreid tot 28 personen. In samenwerking met de afdeling Oostelijk West-Friesland van de Nederlandse Genealogische Vereniging wordt verder gewerkt aan het digitaal toegankelijk maken van de genealogische bronnen van vóór 1812, de DTB. Maandelijks kwam de DTB-groep bijeen in de multifunctionele ruimte van het archief. Tijdens deze bijeenkomsten werden allerlei leesproblemen opgelost en vragen beantwoord.

> Ondanks de slechte weersomstandigheden aan het begin en het einde van 2010 was het aantal bezoekers in de wintermaanden hoger dan andere jaren.

De vrijwilligers hebben tot nu toe ruim 200.000 gebeurtenissen (belangrijke momenten in een mensenleven: doop, huwelijk en begraven) ingevoerd. Dit is een groei van 75.000 gebeurtenissen ten opzichte van 2009. Het betreft gegevens uit de DTB van Abbekerk, Benningbroek, Enkhuizen, Hoogwoud, Hoorn, Medemblik, Nibbixwoud, Sijbekarspel, Spanbroek, Twisk, Wognum en Zwaag.

Andere bronnen

In het verslagjaar zijn vrijwilligers gestart met het digitaal toegankelijk maken van gegevens uit de Burgerlijke Stand. Dit zijn genealogische bronnen vanaf 1812. Een andere vrijwilliger heeft ongeveer 1.500 dia's gedigitaliseerd.

6.3 Bibliotheek

Een deel van de aanwinsten is verwerkt. Daarnaast leverde de bibliothecaris een aandeel in de bibliografie van West-Friesland van het Westfries Genootschap, in samenwerking met het Regionaal Archief Alkmaar.

6.4 Beeld en geluid

Ook in 2010 werkte een vrijwilliger twee dagdelen per week aan de collectie. Daarnaast is verder gewerkt aan de mogelijke invoering van een nieuwe werkwijze. Ten behoeve van de historische verenigingen is een datamodel gemaakt op basis waarvan fotocollecties volgens het stramien van het Westfries Archief kunnen worden ingevoerd. De historische vereniging Twisca is hiermee als eerste aan de slag gegaan om ervaringen op te doen. Het doel is om de fotocollecties in oostelijk West-Friesland via een website aan te bieden. Uiteindelijk moeten vrijwilligers ook op afstand, via het Internet, gegevens aan de database kunnen toevoegen. Mogelijkheden tot verdere samenwerking met historische verenigingen worden hierbij onderzocht.

Vanuit haar toezichthoudende rol richt de archiefinspectie een kritische blik op een juiste inrichting van de gemeentelijke informatiehuishouding en de daaraan verbonden risico's. Daarnaast is er volle inzet om organisaties passende verbeterpunten aan te dragen.

Om de kwaliteit van een archiveringssysteem te beoordelen, hanteren wij de eisen voortvloeiende uit de Archiefwet en uitgewerkt in landelijke uitvoeringsregels. Daarnaast is dit jaar voor het eerst bij het inspectiebezoek voor de gemeente Hoorn een analysemethode gebruikt, die is gebaseerd op het INK managementmodel. In de uitwerking wordt duidelijk wat de kritische succesfactoren bij het informatie- en archiefbeheer zijn en welke risico's een organisatie loopt, indien deze niet worden aangepakt. Het model helpt organisaties te focussen op de gebieden waar verbeteringen mogelijk zijn.

De inspectie is, als adviseur, nauw betrokken bij de totstandkoming van het informatieplan. In het kader van de opvolging archiefinspecties van 2008 en 2009 is de gemeenten Enkhuizen, Opmeer, Drechterland en Medemblik gevraagd naar de stand van zaken met betrekking tot de verstrekte aanbevelingen. Lopende bewerkingstrajecten in de laatste fusiegemeenten worden opgeschort of vertraagd door het stellen van andere

prioriteiten. Hierdoor is sprake van het overschrijden van wettelijke termijnen van bewerking en overbrenging van archieven van rechtsvoorgangers naar de archiefbewaarplaats te Hoorn.

Vervanging

Voor de gemeente Hoorn heeft de archivaris een positief advies gegeven. Hierdoor is het mogelijk archiefdocumenten uit personeelsdossiers te vervangen door reproducties in digitale vorm. Ook is de inspectie nauw betrokken bij de voorbereiding van de vervanging van vernietigbare archiefbescheiden voor de gemeente Hoorn. Door documenten digitaal af te handelen zal een efficiëntere werkwijze ontstaan.

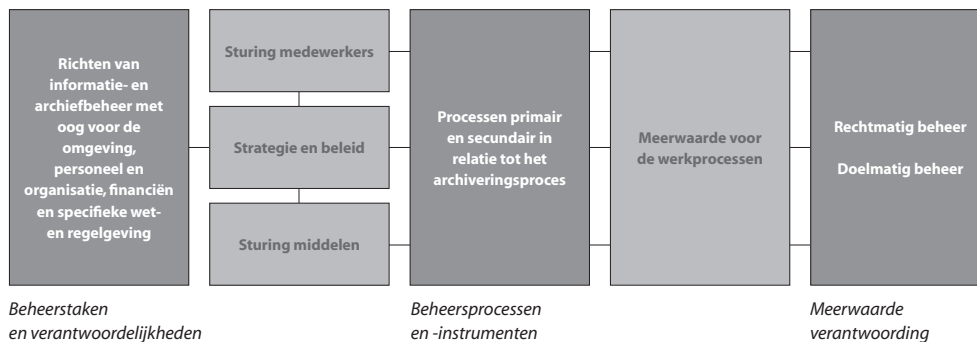
Betrokkenheid Westfries Archief

De inspectie was betrokken bij of informeerde/adviseerde over uiteenlopende onderwerpen zoals overbrenging en openbaarheid van archieven, selectie, digitalisering en vervanging. Bij tal van gemeentelijke ontwikkelingen op het gebied van archivering en duurzaamheid ziet het Westfries Archief zich in de rol van vanzelfsprekende ketenpartner vóóran in het proces.

Verandering gemeentelijk toezicht

De rol en positie van het gemeentelijke toezicht gaat veranderen als gevolg van het terugdringen van het specifieke toezicht.

Het analysemodel van de archiefinspectie, gebaseerd op INK:

> Archiefbewerking in de praktijk? In 1954 bedacht de Engelse striptekenaar Basil Reynolds (1916-2001) een radicale manier om orde te scheppen in de groeiende papierberg... (gepubliceerd in Mickey Mouse Weekly van 24 april 1954; © Walt Disney Productions).

Hiermee verschuift een aantal taken van de provinciale archiefinspectie naar het gemeentelijke toezicht. In dit verband wordt gedacht aan versterking van de horizontale verantwoording en kwaliteitsborging en een actieve rol van de gemeentelijke inspectie. De inspectie oriënteert zich op de nadere invulling van een inspectiemethode en instrumenten, waarmee organisaties zelfstandig en op een systematische wijze de kwaliteit van hun (digitale) informatiehuishouding in kaart brengen.

Hoe is het digitaliseringsproces bij de Hoge Raad der Nederlanden verlopen?

Dit was het centrale thema van een regionale kennisbijeenkomst van Dosis. Hierbij trad het Westfries Archief op als gastorganisatie. Noord-Hollandse gemeenten wisselden kennis en ervaring uit over de gevolgen en uitdagingen van digitalisering.

Archiefbewerking

Het Westfries Archief is in adviserende en toetsende zin als toekomstig beheerder betrokken bij de bewerking van circa 25 archieven. Dit betreft met name secretariairarchieven en bouw- en

> Workshop zaakgericht werken.

milieuvergunningen van (voormalige) gemeenten uit de periode 1925-2005. Mede als gevolg van gemeentelijke fusies blijft het aanbod van over te brengen archieven onverminderd hoog. Aan de gemeente Medemblik is het aanbod gedaan faciliteiten beschikbaar te stellen voor de opslag van oudere archieven. Hiermee is de gemeente, vooruitlopend op de centrale huisvesting en de fusie met Andijk en Wervershoof, een goede oplossing geboden voor de bestaande ruimteproblemen. Tevens wordt hiermee een inhaalslag gemaakt in overbrenging en bewerking.

Workshops digitaal zaakgericht werken

In samenwerking met de West-Friese gemeenten zijn door het Westfries Archief workshops georganiseerd met het thema 'digitaal zaakgericht werken'. Hiervoor was grote belangstelling. Zowel door deelnemers van gemeenten als de inspectie werden presentaties verzorgd over o.a. de inrichting van recordmanagement, zaakgericht werken, beschrijven werkprocessen en opstellen Documentair Structuurplan. Het onderling delen van kennis en praktijkervaringen is positief ontvangen. Uit de evaluatie bleek behoefte aan intergemeentelijke samenwerking. Daarom bestaat het voornemen hierop, in een initiërende en coördinerende rol, in te spelen met een praktijkgericht vervolg.

Openbaarheid

In principe zijn alle overheidsarchieven openbaar toegankelijk. Dit geldt echter niet voor alle informatie. Soms is inzage van bepaalde dossiers nog niet mogelijk, bijvoorbeeld ter bescherming van privacy van nog levende personen. Daarom zijn in een beleidsnotitie criteria vastgesteld in welke gevallen beperkingen op de openbaarheid zullen gelden.

Hiermee is de basis gelegd voor een zorgvuldig beheer van informatie in het dienstverleningsproces.

Vrienden van het Westfries archief

De stichting werd opgericht in december 2004. Het doel volgens de statuten: de stimulering en ondersteuning van het werk van het Westfries Archief te Hoorn, ten behoeve van het historisch onderzoek in West-Friesland en al hetgeen daarmee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de meest ruime zin des woords.

Het aantal donateurs bleef in 2010 schommelen rond de 190.

Bestuur

Het bestuur bestaat uit vijf leden. Bij de samenstelling van het bestuur wordt gelet op regionale spreiding, maar vooral ook op een goede balans tussen bestuurlijke ervaring en betrokkenheid bij het cultuur-historisch veld. De bestuurlijke samenstelling is in 2010 niet veranderd:

- K.R. Ho Ten Soeng (voorzitter)
- P.J. de Vries (vice-voorzitter)
- C. Koenjer (secretaris)
- P.C. Sachs (penningmeester)
- J.A.M. Bakker

Activiteiten

De Vrienden gaven twee nieuwsbrieven uit.

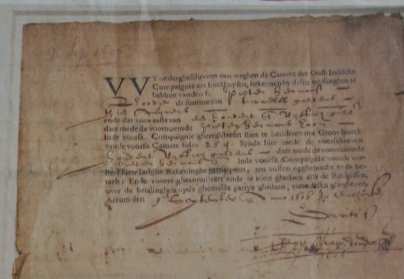
Schenkingen van opgeheven Vrouwenraden Noorder-Koggenland en Drieban vormden de aanzet voor een onderzoek naar de geschiedenis van vrouwen in West-Friesland. Het bestuur heeft hiervoor een projectgroep ingesteld, die verantwoordelijk is voor organisatie en opzet van het onderzoek. Het doel is een publicatie, waarbij tevens gebruik wordt gemaakt van interviews met West-Friese vrouwen over een breed scala van onderwerpen. Naast de projectgroep is een redactieraad werkzaam, die zich meer met de inhoudelijke kant van het onderzoek bezighoudt.

Het oudste aandeel ter wereld

Redactie Westfries Archief
Stad
st bij start expositie in Westfries Museum
nder de aandelen

Herdenkingsenveloppe voor oudste aandeel

Vondst van student in archief
Enkhuizen: het oudste aandeel

Student vindt oudste aandeel

Door een nieuw redactioneel onderzoek is bekend geworden dat het oudste aandeel ter wereld, dat in 1602 werd uitgegeven door de Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC), nu in de hands van een student in Enkhuizen ligt. Het aandeel is gevonden door Ruben Schalk, geschiedenisstudent aan de Universiteit Utrecht, tijdens zijn scriptieonderzoek in het Westfries Archief. Ook de landelijke pers en internationale media besteedden veel aandacht aan het nieuws, dat te zien was op het NOS journaal, RTL Nieuws, RTV Noord-Holland en op websites in Europa, de VS, Azië (China, Japan India en Indonesië), Australië, Afrika en Zuid-Amerika. Het aandeel is uitgegeven door de kamer Enkhuizen van de Verenigde Oost-Indische Compagnie. De spectaculaire vondst is onthuld door de burgemeester van Enkhuizen, Jan Baas, de directeur van het Westfries Archief, Dirk Dekema en Ruben Schalk.

De VOC, opgericht in 1602, werd weliswaar gecreëerd in Nederland, maar de eerste aandelen werden uitgegeven in de hands van een student in Enkhuizen. Het aandeel is gevonden door Ruben Schalk, geschiedenisstudent aan de Universiteit Utrecht, tijdens zijn scriptieonderzoek in het Westfries Archief. Ook de landelijke pers en internationale media besteedden veel aandacht aan het nieuws, dat te zien was op het NOS journaal, RTL Nieuws, RTV Noord-Holland en op websites in Europa, de VS, Azië (China, Japan India en Indonesië), Australië, Afrika en Zuid-Amerika. Het aandeel is uitgegeven door de kamer Enkhuizen van de Verenigde Oost-Indische Compagnie. De spectaculaire vondst is onthuld door de burgemeester van Enkhuizen, Jan Baas, de directeur van het Westfries Archief, Dirk Dekema en Ruben Schalk.

Lezing over eerste aandeel in bibliotheek

HOORN - Jans Jongke verzoekt om de eerste aandelen van de Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC) te worden uitgegeven in de hands van een student in Enkhuizen. Het aandeel is gevonden door Ruben Schalk, geschiedenisstudent aan de Universiteit Utrecht, tijdens zijn scriptieonderzoek in het Westfries Archief. Ook de landelijke pers en internationale media besteedden veel aandacht aan het nieuws, dat te zien was op het NOS journaal, RTL Nieuws, RTV Noord-Holland en op websites in Europa, de VS, Azië (China, Japan India en Indonesië), Australië, Afrika en Zuid-Amerika. Het aandeel is uitgegeven door de kamer Enkhuizen van de Verenigde Oost-Indische Compagnie. De spectaculaire vondst is onthuld door de burgemeester van Enkhuizen, Jan Baas, de directeur van het Westfries Archief, Dirk Dekema en Ruben Schalk.

Op 9 september is in de Westerkerk in Enkhuizen onder grote publieke belangstelling de ontdekking wereldkundig gemaakt van een bijzonder stuk uit de collectie van het Westfries Archief: het oudste aandeel ter wereld. De vondst is gedaan door Ruben Schalk, geschiedenisstudent aan de Universiteit Utrecht, tijdens zijn scriptieonderzoek in het Westfries Archief. Ook de landelijke pers en internationale media besteedden veel aandacht aan het nieuws, dat te zien was op het NOS journaal, RTL Nieuws, RTV Noord-Holland en op websites in Europa, de VS, Azië (China, Japan India en Indonesië), Australië, Afrika en Zuid-Amerika. Het aandeel is uitgegeven door de kamer Enkhuizen van de Verenigde Oost-Indische Compagnie. De spectaculaire vondst is onthuld door de burgemeester van Enkhuizen, Jan Baas, de directeur van het Westfries Archief, Dirk Dekema en Ruben Schalk.

Het document staat op naam van Pieter Harmensz. Zijn beroep was kamerbode van de burgemeesters van Enkhuizen. Na zijn overlijden in 1638 liet hij het aandeel na aan zijn weduwe en hun dochter Ada. Bij het verdelen van de nalatenschap bleek overigens dat Pieter Harmensz. een aanzienlijk vermogen naliet, vooral geldelijke investeringen in de vorm van leningen aan de VOC. Het aandeel is uiteindelijk terechtgekomen in het stadsarchief van Enkhuizen (1353-1815).

Aandeel

De Verenigde Oostindische Compagnie (VOC) was de grootste handelsonderneming in de zeventiende en achttiende eeuw. Het was de eerste naamloze en multinationale vennootschap met vrij verhandelbare aandelen ter wereld. De inschrijving in de VOC liep tot 1 september 1602. Iedereen kon zijn geld inleggen in de nieuwe onderneming. Onder de investeerders in Enkhuizen (538 in totaal) bevonden zich opvallend veel ambachtslieden, kleine ondernemers en burgers.

> Aandacht voor de archiefvondst van het jaar in de landelijke en regionale pers.

Het oudste aandeel ter wereld

Het Enkhuizer aandeel dateert van 9 september 1606. Dat is de datum waarop Pieter Harmensz. zijn laatste termijn betaalde van zijn investering van 150 gulden. Het document is daarmee bijna drie weken ouder dan de vorige 'recordhouder', gedagtekend 27 september 1606, dat omstreeks 1980 nog in het Stadsarchief Amsterdam berustte. De eveneens aanwezige archivaris van Amsterdam, dr. Jan Boomgaard, vertelde aan dagvoorzitter Hans Goedkoop, dat het Amsterdamse aandeel vermoedelijk is ontvreemd. Vrijwel meteen na het verstrijken van de verjarings-termijn voor diefstal (20 jaar) bleek het in handen te zijn van een groep Duitse beleggers, die het voor een astronomisch bedrag te koop aanbieden.

> De cachettes zongen het lied Big Spender voor oud-Enkhuizer Gerrit Zalm bij de opening van de tentoonstelling in het Westfries Museum.

> Presentatie in de Westerkerk in Enkhuizen. Media-aandacht.

> Opnames voor het youtube-filmpje over de ontdekking van het oudste aandeel.

> Presentatie in de Westerkerk in Enkhuizen.
Ruben Schalk en dagvoorzitter Hans Goedkoop.

westfries | archief

10 Feiten en cijfers

Personeel

	<i>per 31-12-2010</i>	<i>per 31-12-2009</i>
ambtelijke formatie	9,5	9,5
gedetacheerde medewerkers	2,8	2,8
vrijwilligers	28	18

Beheer

	<i>per 31-12-2010</i>	<i>per 31-12-2009</i>
aantal archieven	1.966	1.910
aantal meters in beheer	4.900	4.060
aantal titels in bibliotheek	26.050	25.900
aantal beelden	160.000	160.000
aantal beelden	2.500.000	

Publieksbereik

	<i>2010</i>	<i>2009</i>
bezoek studiezaal	3.648	3.337
bezoek website	125.000	74.000
schriftelijke verzoeken om informatie	300	500
aantal toegangen <i>on line</i>	1.800	1.600
aantal malen geraadpleegd	200.000	42.000

	<i>aantal</i>	<i>aantal</i>
rondleidingen	5	8
cursussen	2	1
lezingen	5	4
open dagen	1	1

Westfries Archief

Postbus 603

1620 AR Hoorn

www.westfriesarchief.nl

info@westfriesarchief.nl

Blauwe Berg 5c

1625 NT Hoorn

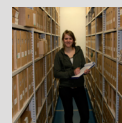
T: 0229-282500

F: 0229-282539

Colofon

Vormgeving & Druk: Studio Brouwer, Hoorn

© Westfries Archief 2011

12-06-1844 >> 04-07-1606 >> 29-11-1978 >> 22-05-1947 >> 07-08-1969 >> 10-01-1897 >> 16-05-1693 >> 12-11-1910 >>
-1405 >> 12-06-1825 >> 04-07-1606 >> 29-11-1978 >> 19-03-1947 >> 07-08-1969 >> 07-01-1897 >> 16-05-1693 >> 03-11-
1910 >> 23-12-1405 >> 12-06-1827 >> 04-07-1606 >> 29-11-1978 >> 16-03-1947 >> 09-08-1969 >> 07-01-1897 >> 16-05-